

دانشکده روانشناسی
رشته مشاوره خانواده
پایان نامه کارشناسی ارشد

شاخص‌های آمادگی پیش از ازدواج دختران با تأکید بر منابع اسلامی

استاد راهنما:

حجت‌الاسلام دکتر هادی حسین خانی

استاد مشاور:

حجت‌الاسلام دکتر عبدالاحد اسلامی

نگارش:

فائزه سادات موسوی

شهریور ۱۴۰۲

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

صورت جلسه دفاعیه

تاریخ: ۱۴۰۲، ۷، ۱۱

شماره: ۹۱۱۱۵۱۰

بسمه تعالی

مرکز علوم، تحقیقات و ترویج
موسسه آموزش عالی اخلاق و تربیت

صورت جلسه دفاع پایان نامه

بابتیادیت خداوند متعال و با استعانت از حضرت ولی عصر (عجل الله تعالی فرجه)

جلسه دفاع از پایان نامه کارشناسی ارشد فائزه سادات موسوی کد دانشجویی: ۹۹۱۱۵۱۰ رشته: مشاوره خانواده

تحت عنوان: شاخص های آمادگی پیش از ازدواج دختران بکلیه بر منابع اسلامی

با حضور استاد راهنما، هیأت داوران در موسسه آموزش عالی اخلاق و تربیت در تاریخ ۱۴۰۲، ۷، ۹ برگزار گردید و پایان نامه ایشان با کسب

نمره به عدد ۲۰ به حروف: بیست و دو با درجه عالی پذیرفته شد.

نام و نام خانوادگی	مرتبه علمی	امضاء
مدیر گروه: حجت الاسلام والمسلمین جناب آقای دکتر محمدرضا احمدی	دکتر	
استاد راهنما: حجت الاسلام والمسلمین جناب آقای دکتر هادی حسینیخانی	دکتر	
استاد مشاور: حجت الاسلام والمسلمین جناب آقای دکتر عبدالاحد اسلامی	دکتر	
استاد داور: حجت الاسلام والمسلمین جناب آقای دکتر عباس علی هراتیان	دکتر	
نماینده تحصیلات تکمیلی:	استاد	

معاون آموزشی موسسه

هادی الحسینی

دانشکده روانشناسی
رشته مشاوره خانواده
پایان نامه کارشناسی ارشد

شاخص‌های آمادگی پیش از ازدواج دختران با تأکید بر منابع اسلامی

استاد راهنما:

حجت‌الاسلام دکتر هادی حسین‌خانی

استاد مشاور:

حجت‌الاسلام دکتر عبدالاحد اسلامی

نگارش:

فائزه سادات موسوی

شهریور ۱۴۰۲

باسمه تعالی

تعهدنامه اصالت پایان نامه

اینجانب **فائزه سادات موسوی** فرزند **سید مرتضی** متولد **۱۳۷۴ / ۷ / ۳۰** به شماره شناسنامه **۲۹۸۰۷۴۰۰۹۸** صادره از **کرمان** به شماره دانش پژوهی **۹۹۱۱۵۱۰۶** رشته **مشاوره خانواده** متعهد می شوم که مطالب مندرج در این پایان نامه حاصل کار پژوهشی اینجانب است و دستاوردهای پژوهشی دیگران که در این زمینه از آنها استفاده شده است مطابق مقررات ارجاع و در فهرست منابع و مآخذ ذکر گردیده است.

این پایان نامه قبلاً برای احراز هیچ مدرک هم سطح یا بالاتر ارائه نشده است. در صورت اثبات تخلف (در هر زمان) مدرک تحصیلی صادرشده توسط مؤسسه از اعتبار ساقط خواهد شد.

فائزه سادات موسوی

امضا

حقوق مادی و معنوی پایان نامه

چاپ و انتشار پایان نامه های تحصیلی دانش پژوهان مؤسسه آموزش عالی اخلاق و تربیت بیانگر بخشی از فعالیت های علمی - پژوهشی مؤسسه است. اینجانب **فائزه سادات موسوی** دانش پژوه رشته مشاوره خانواده مقطع کارشناسی ارشد، متعهد می گردم موارد ذیل را در خصوص حقوق مادی و معنوی پایان نامه ام با موضوع:

«شاخص های آمادگی پیش از ازدواج دختران با تأکید بر منابع اسلامی» رعایت نمایم و در صورت تخلف از موارد ذیل، کلیه تبعات حقوقی آن بر عهده اینجانب خواهد بود:

۱. در صورت اقدام به چاپ پایان نامه، مراتب را قبلاً به صورت کتبی به معاونت پژوهش مؤسسه اطلاع دهم و در صورت تمایل مؤسسه به چاپ پایان نامه به صورت کتاب، اولویت با مؤسسه خواهد بود.

۲. در صورت موافقت معاونت پژوهش با چاپ پایان نامه به صورت کتاب توسط دانش پژوه، در صفحه سوم کتاب (پس از برگ شناسنامه) عبارت ذیل چاپ گردد:

«کتاب حاضر حاصل پایان نامه کارشناسی ارشد در رشته مشاوره خانواده است که در سال ۱۴۰۲ در مؤسسه آموزش عالی اخلاق و تربیت به راهنمایی حجت الاسلام دکتر حسین خانی و مشاوره حجت الاسلام دکتر اسلامی از آن دفاع شده است».

۳. به منظور غنی سازی منابع و مآخذ کتابخانه مؤسسه، دو نسخه از آن به کتابخانه و دو نسخه از آن نیز جهت بهره برداری به معاونت پژوهش اهدا خواهد شد.

فائزه سادات موسوی

امضا

تقدیم بہ

ساحت قدسی بانوی دو عالم صدیقہ کبری فاطمہ زہرا (سلام اللہ علیہا)
و دختر نمونہ عالم بانوی کرامت حضرت فاطمہ معصومہ (سلام اللہ علیہا)
و امام عصر حضرت مہدی (ارواحنا لتراب مقدمہ الفداء)

تشکر

با درود فراوان بر پدر آسمانیم

و سپاس بیکران از فداکاری‌ها و صبوری‌های مادر عزیزم؛

و به پاس قدردانی از همسر مهربانم که مرا در به ثمر رسیدن این پژوهش یاری رساندند

و دختران دلبندم که مایه امید من هستند.

همچنین از استاد فرزانه جناب حجت‌الاسلام والمسلمین دکتر حسین‌خانی که به‌عنوان استاد راهنما در

مراحل مختلف این پایان‌نامه همواره با سعه‌صدر از راهنمایی‌های اخلاقی و علمی ایشان بهره‌جسته‌ام،

و جناب استاد گرامی حجت‌الاسلام والمسلمین دکتر اسلامی به‌عنوان استاد مشاور که قبول زحمت

فرمودند؛ بدین‌وسیله از بزرگواری، حسن سلوک این اساتید تشکر کرده و برای ایشان طول عمر توأم با

سربلندی را آرزومندم.

چکیده

ازدواج و انتخاب همسر پایه‌ی اصلی خانواده را تشکیل می‌دهد. باتوجه‌به تغییرات گسترده اجتماعی و فرهنگی در جامعه و آسیب‌های تربیتی موجود، شکل‌دهی آمادگی‌هایی پیش از ازدواج، به‌ویژه در دختران بسیار ضروریست و پژوهش‌های کاربردی نیز در این حوزه از اهمیت قابل‌توجهی برخوردارند. پژوهش حاضر باهدف بررسی شاخص‌های آمادگی پیش از ازدواج دختران با رویکرد اسلامی تدوین گردیده است. این مطالعه به روش کیفی به‌منظور کشف و تعیین شاخص‌های آمادگی پیش از ازدواج دختران انجام‌گرفته و اطلاعات موردنیاز با روش کتابخانه‌ای از منابع اسلامی (قرآن و روایات) گردآوری شد. شاخص‌های آمادگی در ۷ حوزه به دست آمد که عبارت‌اند از آمادگی‌های دینی، شناختی، اخلاقی، عاطفی، اجتماعی، اقتصادی، جسمی و جنسی؛ و در هر یک از این محورها، شاخص‌های آمادگی تعریف و زیر مؤلفه‌های مناسب تبیین گردید. درنهایت روایی محتوایی یافته‌ها مورد ارزیابی کارشناسان قرار گرفت و نتایج نشان داد که شاخص‌های آمادگی ازدواج دختران از روایی محتوایی مطلوبی برخوردار می‌باشند.

کلمات کلیدی: شاخص - آمادگی پیش از ازدواج - منابع اسلامی

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱	فصل اول کلیات و مفاهیم
۲	۱-۱- بیان مسأله
۴	۱-۲- اهمیت و ضرورت پژوهش
۶	۱-۳- اهداف پژوهش
۶	۱-۴- پرسش‌های پژوهش
۶	۱-۵- تعاریف نظری
۶	۱-۵-۱- ازدواج
۷	۱-۵-۲- آمادگی ازدواج
۷	۱-۵-۳- شاخص
۱۱	فصل دوم مبانی نظری و پیشینه پژوهش
۹	۲-۱- مفهوم شناسی و مبانی نظری
۹	۲-۱-۱- تعریف خانواده
۹	۲-۱-۲- تعریف ازدواج
۱۰	۲-۱-۳- کارکردهای ازدواج
۱۸	۲-۱-۴- آمادگی ازدواج
۱۹	۲-۱-۵- نظریه‌های آمادگی ازدواج
۳۳	۲-۱-۶- انواع آمادگی‌های لازم برای ازدواج
۳۸	۲-۲- پیشینه پژوهش
۳۸	۲-۲-۱- پژوهش‌های انجام شده داخلی
۴۱	۲-۲-۲- پژوهش‌های انجام شده خارجی
۵۳	فصل سوم روش پژوهش
۴۵	۳-۱- تدوین شاخص‌های آمادگی پیش از ازدواج دختران بر اساس منابع اسلامی
۴۷	۳-۲- روایی محتوایی شاخص‌های آمادگی پیش از ازدواج دختران
۵۱	فصل چهارم یافته‌های پژوهش
۵۱	۴-۱- شاخص‌های آمادگی پیش از ازدواج دختران
۵۱	۴-۱-۱- آمادگی‌های دینی
۵۵	۴-۱-۲- آمادگی شناختی
۵۷	۴-۱-۲-۱- شناخت اهداف ازدواج

۵۷	۴-۱-۲-۲- خود شناسی
۵۸	۴-۱-۲-۳- شناخت جایگاه زن
۵۹	۴-۱-۲-۴- شناخت جایگاه مادری
۶۲	۴-۱-۲-۵- شناخت تفاوت‌های مرد و زن
۶۶	۴-۱-۲-۶- شناخت نقش‌ها در خانواده
۷۳	۴-۱-۳- آمادگی اخلاقی
۷۳	۴-۱-۳-۱- حسن خلق
۷۵	۴-۱-۳-۲- عفت و پاکدامنی
۷۶	۴-۱-۳-۳- عفت در چشم
۷۶	۴-۱-۳-۴- عفت در گفتگو با نامحرم
۷۷	۴-۱-۳-۵- دوری از روابط دوستانه با جنس مخالف
۷۸	۴-۱-۳-۶- رعایت پوشش شرعی
۷۸	۴-۱-۳-۷- اهتمام به حضور در منزل و خودداری آنان از خروج بی‌مورد
۷۹	۴-۱-۳-۸- پرهیز از خودآرایی در برابر نامحرم
۸۱	۴-۱-۳-۹- سازگاری و نرم‌خویی
۸۲	۴-۱-۳-۱۰- سهل‌گیری
۸۳	۴-۱-۳-۱۱- مطیع بودن و عدم لجبازی
۸۴	۴-۱-۳-۱۲- بد بین نبودن
۸۵	۴-۱-۳-۱۳- صبور بودن
۸۶	۴-۱-۳-۱۴- دوری از قهر و پرخاشگری
۸۷	۴-۱-۳-۱۵- اهل گذشت و بخشش
۸۸	۴-۱-۳-۱۶- راز داری
۸۸	۴-۱-۴- آمادگی عاطفی
۹۰	۴-۱-۴-۱- صمیمیت و مهرورزی
۹۲	۴-۱-۴-۲- تمایز یافتگی از خانواده
۹۴	۴-۱-۴-۳- تعهد و وفاداری
۹۶	۴-۱-۴-۴- قدردان بودن
۹۷	۴-۱-۵- آمادگی اجتماعی
۹۸	۴-۱-۵-۱- صله رحم
۱۰۰	۴-۱-۵-۲- مهارت‌های ارتباطی
۱۰۴	۴-۱-۵-۳- بلوغ اجتماعی
۱۰۵	۴-۱-۶- آمادگی جسمی و جنسی
۱۰۵	۴-۱-۶-۱- توانایی باروری
۱۰۶	۴-۱-۶-۲- سن مناسب
۱۰۷	۴-۱-۶-۳- میل جنسی
۱۰۸	۴-۱-۶-۴- کنترل میل جنسی
۱۰۹	۴-۱-۷- آمادگی اقتصادی
۱۰۹	۴-۱-۷-۱- باور به فضل خداوند

۱۱۰	۴- ۱- ۷- ۲- ثروت محور نبودن
۱۱۱	۴- ۱- ۷- ۳- امانت داری
۱۱۱	۴- ۱- ۷- ۴- توجه به روزی حلال و حرام
۱۱۱	۴- ۱- ۷- ۵- قناعت
۱۱۲	۴- ۱- ۷- ۶- کم هزینه بودن
۱۱۲	۴- ۱- ۷- ۷- مهریه اندک و نگاه ارزشی به آن
۱۱۴	۴- ۱- ۷- ۸- پرهیز از منت گذاری
۱۱۵	۴- ۱- ۷- ۹- دوری از تجمل گرایی
۱۱۵	۴- ۲- بررسی روایی پژوهش

۱۶۴ فصل پنجم بحث و نتیجه گیری

۱۲۰	۵-۱- شاخص‌های آمادگی پیش از ازدواج دختران با تأکید بر منابع اسلامی
۱۲۳	۵-۲- ویژگی‌های روایی شاخص‌های آمادگی پیش از ازدواج دختران
۱۲۳	۵-۳- محدودیت‌های پژوهش
۱۲۴	۵-۴- پیشنهادها کاربردی
۱۲۴	۵-۵- پیشنهادات برای تحقیق آتی
۱۳۲	فهرست منابع فارسی
۱۳۷	فهرست منابع انگلیسی
۱۳۲	پیوست شماره ۱
۱۳۲	جدول ارزیابی و کارشناسی شاخص‌ها توسط کارشناسان

فهرست جداول

۴۸	جدول ۱-۳: ویژگی‌های جمعیت‌شناختی گروه نمونه در بررسی روایی محتوایی
۱۱۶	جدول (۱-۴): تصمیم‌گیری در مورد CVR
۱۱۶	جدول (۲-۴): نتایج محاسبه CVR (ضریب نسبی روایی محتوا) و CVI (شاخص روایی محتوا)